

Posudek oponentky na diplomovou práci

Název práce: **Syndrom rodičovského vyhoření v souvislosti s raným temperamentem dítěte**

Autorka: **Bc. Sandra Wenig**

Vedoucí/školitel: Mgr. Zdeňka Bajgarová, Ph.D

Oponentka: Mgr. Kamila Urban, PhD.

Přínos práce: Tato práce zkoumá zajímavou a poměrně novou výzkumnou otázku týkající se vztahu mezi temperamentem v raním dětském věku a rodičovským vyhořením. Úvod poskytuje dobrý přehled existující literatury o rodičovském vyhoření a raném temperamentu. Autorka jasně definuje klíčové koncepty a teorie související s oběma tématy.

Výzkumný cíl: zkoumat vztah mezi temperamentem dítěte a rodičovským (mateřským) vyhořením je relevantní a přináší nové poznání, protože jen velmi málo studií přímo testovalo tuto souvislost.

Literární rešerše o rodičovském vyhoření pokrývá hlavní aspekty tohoto konceptu, včetně definic, měřicích nástrojů, rizikových faktorů a následků. Ale kapitola 2.1 vychází pouze z dotazníku PBA, takže by mě zajímalo, zda jsou v literatuře popsány i jiné projevy, než ty měřeny PBA. Část o temperamentu v raním věku také poskytuje komplexní přehled hlavních temperamentových teorií a metod hodnocení. Celkově teoretický rámec poskytuje dobrý základ pro stanovení relevantních výzkumných otázek a hypotéz.

Empirická studie využívá korelačního designu s použitím dotazníků k měření jak rodičovského vyhoření (měřeno jen u matek), tak temperamentu dítěte. Vzorek tvoří 336 matek (s vysokým podílem vzdělaných matek, což znemožňuje zobecnitelnost) dětí mladších 3 let (pouze s jedním dítětem). Jaké kroky by mohly být podniknuty v budoucím výzkumu k získání rozmanitějšího vzorku matek z komunity? Jak by se výsledky mohly lišit s reprezentativnější skupinou? Myslíte si, že by se výsledky lišily, pokud by byli do studie zahrnuti i otcové?

Škály mají dobré psychometrické vlastnosti. Bylo měřeno pouze matčino vnímání temperamentu dítěte, oceňuji ale, že autorka odstranila nevyhovující položky pro zvýšení α . Jak jinak by mohl být temperament dítěte měřen v budoucích pracích? Jaké jsou výhody/nevýhody různých přístupů, které jste zvažovaly?

Analýza dat využívá jednoduché, ale vhodné statistické testy k řešení hypotéz. Výsledky částečně podporují některé očekávané vztahy mezi obtížnými rysy (temperamentem) dítěte, jako je negativní afektivita a nižší schopnosti regulace, a vyšším matčíným vyhořením. Efekty negativní

afektivity a regulace temperamentu batolat byly malé až střední. Jiné faktory pravděpodobně významně přispívají k rodičovskému vyhoření. Které další faktory by bylo důležité zkoumat v budoucnosti jako moderátory nebo mediátory tohoto vztahu? Jakou roli mohou hrát rodičovské atribuce o chování dítěte ve spojitosti mezi temperamentem a vyhořením. Další možné proměnné, jako je rodičovská deprese, nebyly měřeny ani kontrolovány. Které proměnné na straně rodičů byste doporučili měřit?

Výsledky a dopady jsou diskutovány v souvislosti s předchozím výzkumem, ale diskuse by mohla být propracovanější a zasazená do širšího teoretického rámce. Průřezový design také znamená, že nelze vyvozovat kauzální závěry o směru vztahu mezi temperamentem a vyhořením.

Po **formální stránce** by práce mohla být lépe strukturovaná, jazyk je obecně jasný a čtivý, ale chybí mu některé prvky, které se od diplomové práce očekávají, jako např. nadměrné používání neformálních formulací a slov typických spíše pro běžnou mluvu. Ne vždy je použita přesná akademická terminologie pro jednotlivé pojmy. Jsou přítomny gramatické chyby, které však nesnižují porozumění textu. V práci se také důsledně nepoužívá APA7.

SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Závěrem lze konstatovat, že se jedná o hodnotný příspěvek, který rozšiřuje výzkum faktorů temperamentu dítěte v rodičovském vyhoření. Autorka prokázala schopnost samostatné vědecké práce. Výsledky zdůrazňují důležitost zvážení souladu mezi temperamentem dítěte a prostředím výchovy. Ale pro objasnění vývojových vzorců v této souvislosti jsou zapotřebí longitudinální a pozorovací studie. S některými úpravami by tato práce mohla vést k cennému publikovanému výstupu. **Práci hodnotím jako výbornou – velmi dobrou (na základě výsledku obhajoby) a doporučuji ji k obhajobě.**

Mgr. Kamila Urban, PhD.

V Praze 22.1.2024